SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:410

av Olle Olson (M)

Proportionerlig miljöprövning för lantbrukets djurhållning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utforma de nya prövningsnivåerna så att tillståndsplikten för djurhållning inte går längre än vad EU-rätten kräver och att övrig djurhållning i stället prövas genom enklare förfaranden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga tydliga mål för handläggningstiden i ärenden om djurhållning inom ramen för Miljöprövningsmyndighetens uppdrag och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga hur miljöprövningen och djurskyddets förprövning av stallar kan samordnas så att lantbrukaren möter en väg in, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Svensk livsmedelsproduktion behöver kunna växa, inte minst ur ett beredskapssyfte, och det kräver att lantbrukare kan investera i nya och större stallar utan att fastna i långdragna prövningar. I Tillväxtverkets undersökning Företagens villkor och verklighet 2026 sticker jordbruk, skogsbruk och fiske ut tydligare än någon annan bransch. Hela 49 procent av företagen ser lagar och myndighetsregler som ett stort tillväxthinder, jämfört med 28 procent för små och medelstora företag som helhet.

I samma undersökning anger 46 procent av företagen i branschen att myndigheternas handläggningstider är ett stort problem, och 35 procent upplever miljö- och klimatreglerna som mycket betungande. Under 2025 var medianhandläggningstiden för ansökningar om tillstånd till miljöfarlig verksamhet hos länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer 331 dagar. Djurhållning hör till de vanligaste verksamheterna som prövas (Naturvårdsverket, Statistik om prövning av tillstånd 2025). För ett familjeföretag kan ett års väntan avgöra om en investering blir av eller inte.

Frågan är särskilt viktig för ett län som Kalmar län. Enligt Jordbruksverkets statistik för 2023 finns omkring 1,38 miljoner lantbruksdjur i länet, vilket är den tätaste koncentrationen i förhållande till befolkningen i landet. Djurhållningen på Öland och i fastlandets jordbruksbygder är en grund för jobb och förädling i hela länet.

Miljöprövningen står nu inför en stor omgörning. Riksdagen beslutade i juni 2026 att inrätta en ny miljöprövningsmyndighet från den 1 juli 2027 (prop. 2025/26:238, bet. 2025/26:MJU24). Miljötillståndsutredningen (SOU 2024:98) föreslår också nya prövningsnivåer i form av tillstånds-, granskning-, anmälnings- och registreringsplikt, som ska regleras i förordning. Det är i det arbetet som gränserna för djurhållning kommer att sättas.

I dag krävs tillstånd från länsstyrelsen redan vid fler än 400 djurenheter, medan EU-rättens krav på tillstånd gäller betydligt större anläggningar. Jordbruksverket har påpekat att MKB-direktivet inte anger någon nedre gräns för vilken djurhållning som ska prövas. Sverige har därmed ett handlingsutrymme att använda. Utgångspunkten bör vara att tillståndsplikten inte går längre än EU-rätten kräver och att övrig djurhållning hanteras genom granskning, anmälan eller registrering, med tillsyn som komplement. Det handlar om formen för prövningen, inte om lägre krav. Miljöbalkens krav, exempelvis på gödselhantering och hänsyn till omgivningen, gäller fullt ut även när verksamheten hanteras genom anmälan och tillsyn.

Förslaget innebär inte heller några ändringar i djurskyddet. Djurskyddslagens krav gäller oförändrat, och Sverige har en av världens mest långtgående djurskyddslagstiftningar, vilket är bra. Att svensk produktion kan växa, i stället för att ersättas av import från länder med lägre krav, gynnar därför både beredskapen och djurvälfärden.

Den nya myndigheten bör också, inom ramen för sitt uppdrag, ges tydliga mål för hur lång tid ärenden om djurhållning får ta. Det ger lantbrukaren förutsägbarhet och myndigheten en måttstock att planera efter.

Slutligen möter en lantbrukare som bygger stall flera parallella processer, bland annat miljöprövning och djurskyddets förprövning hos länsstyrelsen. Regeringen gav i augusti 2026 Jordbruksverket i uppdrag att effektivisera förprövningen. Det arbetet bör samordnas med den nya miljöprövningen, så att lantbrukaren möter en väg in och inte behöver lämna samma uppgifter flera gånger. Samordningen ska förenkla för lantbrukaren, inte sänka kraven på djurskydd.

Olle Olson (M)